

"אורות הפרשה" עלון פרשת השבוע כיתה קטנה אבל גדולה!

בס"ד ♦ שבת קודש פרשת חיי שרה ♦ כב' חשוון תשע"ד ♦ עלון 51

"גילגל עם בלביכי אור ישועה. תקומה

אשר הוסיף ככיה לו אינני."

(מגד ירוס)

העלון יוצא לעילוי נשמת חיילי צה"ל שנפלו על קדוש השם הי"ד

המנהיג רב החובל - הרב צחור נועם

בפרשת השבוע מכונה אברהם אבינו "נשיא אלוקים". כינוי זה מעמיד בפנינו שתי הנהגות שונות. הנהגת ה"נשיא" - מנהיג החול, ו"אלוקים" - הנהגת הקודש. מעניינת היא תיאור פטירתו של אברהם אבינו כפי שמתארת הגמרא (ב"ב צ"א,א) "ואמר רב חנן בר רבא אמר רב אותו היום שנפטר אברהם אבינו מן העולם עמדו כל גדולי אומות העולם בשורה ואמרו אוי לו לעולם שאבד מנהיגו ואוי לה לספינה שאבד קברניטה, (עכ"ל). הגמרא מתארת לנו אדם אחד המנהיג את העולם הנהגה כללית מחד, ומאיך מכוון את העולם כרב חובל בתהליכי ים החיים. לכן נקרא אברהם "אב המון גויים נתתיך" (בראשית יז, ה) כמנהיג כולל. אך גם "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמר דרך ד' לעשות צדקה ומשפט" (בראשית יח, יט). הנהגת רב החובל (הקברניט בספינה) - זו הנהגה פרטית המתמקדת בפרטים הקטנים. הנצי"ב מוולוז'ין (בראשית כב, ו) מבאר הבדל נוסף: הנהגת מנהיג זוהי חכמה, והנהגת קברניט זוהי מלאכה (מקצוע). מציאת מנהיג בעל תבונה ובעל שיעור קומה זהו דבר קשה ואבדתו היא חסרון גדול שלא תמיד ניתן למימוש. אך מחליף לבעל מקצוע, דבר קל הוא והחיסרון הוא זמני. אבדת קברניט היא קריטית, שאם לא ימצא מחליף בשעה שהאניה בים, עלולה היא לטבוע. אך באבדת מנהיג למרות חסרונו הגדול אין באבדתו סכנה מיידית, שכן לעולם כללי קיום עצמאיים המשמרים אותו בעת משבר. המדרש מדמה את אבדת אברהם לעולם כמנהיג וכקברניט. רבות הפעמים שאנו עומדים נדהמים כיצד ניתן לכלול שני מהלכי נפש כאלו, להיות בעלי הבטה כלליים - לכלל האומה הישראלית, ומאיך להיות בעלי הבטה מעמיקה הכוללת את כל פרטי החיים של הפרט שבכלל. פתרון לתעלומה זו מצאנו בדברי הראי"ה זצ"ל (מאמרי הראי"ה עמ' 405): "מלוא עולם מקיפים הם שני הקווים של החול ושל הקודש. רק העין החמושה בהשקפה של מרחקי גובה תראה שרשם העליון איך שהם נעוצים ביסוד קודש קדשים... שלמראה העין הנן כמו תכנים סותרים זה את זה ובעומק הדבר הנן משלימות זו את זו". (עכ"ל). הבה נחבר את המבט אל החיים הכלליים אל חיי הרוח הפרטיים ונחדיר אל תוכן החיים המכונים "חול" את הנהגת הקודש - כי אז נגיע אל המצופה מאתנו, בניו של אברהם אבינו, האיש הכללי והפרטי - האדם הגדול בענקים הוא. (רש"י - יהושע י"ד, ט"ו)

שבת שלום

למשפחת כיתה י/3 שלוחה ברכת שבת שלום

"לכאורה מיותרת האזכרה לעיר האבות חברון. זכר חברון, חורבנה והשאיפה לבנינה חקוקים על לוח לבנו ואין כל צורך בפעולה מיוחדת כדי להעלות לפנינו את זכרונה. אולם אם אנו עושים את האזכרה הזאת, הרי מטרתה להביא את הזכרון הזה והרגשות התוססים בלבנו גם לידי פעולה מעשית לשם בנין חברון והקמת הריסותיה. עם זכר חברון, עיר האבות, עולה בזכרוננו מאמר אחד של חז"ל, המובא בראשונים: "מעשה אבות סימן לבנים"...

המהות של חברון היא התחזקות והתעוררות בכח של נצח ישראל. כשהמרגלים הוציאו את דבת הארץ והמסו את לב דוד המדבר מלבוא ולרשת את הארץ אשר נתן להם ה', היה כלב, היהודי העז, מחזק את העם ואומר: "עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה", ומשום כך נפלה חברון בחלקו. גם אחרי שכלב ראה בעיניו דור של התנוונות, דור המדבר, בקלקלתם ובנפילתם - "ויכום ויכתום עד החרמה" - לא נפל ברוחו ואמר: "הנה אנכי היום בן חמש ושמונים שנה, עודני היום חזק כאשר ביום שלוח אותי משה. ככחי אז ככחי עתה". ההרגשה הזאת מתעוררת בנו כשאנו חושבים על חברון.

חברון הוא היסוד של מלכות ישראל. שם נוצרה ונשלמה ממלכת דוד מלך ישראל הנצחית, שהיא קיימת לעד ולנצח נצחים. והיסוד הזה מיוסד על אותו הסוד שעליו בנוי העולם כולו, שהוא היסוד הבלימי, "תולה ארץ על בלימה". אנו קוראים את ארצנו הקדושה "ארץ ישראל" כדי לסבר את האוזן, אבל כדי לסבר את הלב אנו קוראים אותה "הארץ" סתם, כי בשבילנו, בשביל כנסת ישראל, "הארץ" - היא ארץ ישראל. זהו העולם שלנו, ואותו עלינו לבנות על אותו היסוד הבלימי שעליו נבנה העולם כולו. אם נרפה את היסוד הזה לא תהיה לנו האפשרות לבסס את בניינו.

(המאמר נדפס בזמנו ב"ההד" (אדר תר"ץ), ע"י הסופר/העורך ר' בנימין ומובא ב"ליקוטי הראי"ה" לרמ"צ נריה זצ"ל.)

משנת - הראי"ה זצ"ל

"...רק האמת בטהרתה היא המאירה את עיני ותומכת את לבבי, שאתן את כחי הדל להציל את הלקוח למות בלא שום יסוד לאשמתו, ואשר הנני חדור כולי בהכרה ברורה מטהרת המצפון שלי שהנאשם הוא נקי וצדיק וחרף לגמרי מכל פשע וחשד של רצח. וברור לי נאמנה שמעולם לא עלה על דעת נפש או חברה מישראל לשלוח ח"ו יד ברצח זה. וחלילה לנו לעמוד מנגד ולא להתאמץ בכל מה שתשיג ידנו שלא ישפך עוד דם נקי בקרבנו. ההכרה שאנחנו הננו רחוקים מרציחה יותר מאחרים, הקרובים לנו במקום, אינה צריכה להביא הוכחות מרחוק. חיי יום יום הם עדים על זה... בכל סיעה ובכל תנועה ישנם בודאי דברים שאיני יכול להסכים עליהם, אבל כל זה לא יוכל לגרום, שאהבתי מלאת השלהבת היוקדת בי לעמנו הקדוש ולכל פרטיו תהיה נפגמת אפילו כחוט השערה, והיא עומדת בקרבי במדה שווה למכבדי ולבוזי. את כלם אני אוהב בלא מצרים". (מתוך מכתב ששלח הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל לר' בנימין ממערכת ה"הד". כתשובה לשאלתו, מדוע תמך הרב בהגנה על הנאשמים היהודים ברצח ארלוזורוב (ד' בתמוז תרצ"ד): (מאמרי הראי"ה עמ' 523).

העלון יוצא לעילוי נשמת בחורי הישיבה שנרצחו ערב ר"ח אדר ב' תשס"ח הי"ד